

10. Høyneset

Navn:

Hønes 1610, Hønnes 1626, Hynnes 1661, Høyness 1723, Høynæset 1838 og Høineset 1891. P.g.a. topografien ser det ut for at navnet må bety det høye eller høge neset. Men hvorfor da ikke skrive Høgnes? Både Nord-Rana og Sjøna hadde i eldre tid Høgnes, de nåværende Hauknes, og det blir jo noe annet. Varpen, husmannsplass og seinere eget bruk, kommer av gln. "verpa" = kaste, i dette tilfelle et sted hvor man kaster med not.

Brukstall:

Ett bruk til 1850, seinere to bruk.

Kvern:

Brukeren betalte 4 skill. kvernskatt 1774.

Fredlysninger:

1873 ble fredlyst rettigheter til moltebær, torvmyr, tang- og markfjære.

Eiere:

Fra gammelt benefisert Hemnes kirke, gikk seinere over til Det nordlandske kirke- og skolefond. Brukeren kjøpte garden 1848. Seinere har brukerne vært eiere, med unntak for bnr. 2 Varpen etter 1867, da fam. Myhre, og seinere andre var eiere. Sundsholmen er behandlet til slutt.

BRUKERE.

Bnr. 1 (Inr. 124) HØYNESET, landskyld fra 1647, 1 pund, 1838: 2 ort 23 skill., 1891: M. 2,16.

1) **Ingebret** paa Hønnes, ødegårdsmann 1610-11.

2) **Madtz**, ødegårdsmann 1612-17.

3) **Olluf**, ødegårdsmann 1618-32, "forarmet" 1628.

4) **Erich Hynes**, ødegårdsmann 1633-48, da han var "forarmet".

5) **Christen Svendsøn** (ca 1617-89), ø.m. fra 1648, og fra 1652 i de ordinære skattelistene. Christen var "Schydschicker". Ved M 1666 var han 49 år, med sønnene

1. Svend, 12 år, d. før 1725 (ble hjemme, gm. Karen Samuelsd. 147 Nerleir),
2. Christopher, 10 år,
3. Johan, 9 år,
4. Christen, 6 år (bodde i Trondheim 1725),
5. Anders, 4 år,
6. Nathaniel, ½ år.

Dessuten kjennes fra et skifte:

7. Berit, f. 1647 (her),
8. Anfri (11 Espervik), d. etter 1725.

Enka fortsatte gardsdrifta til 1705.

6) **Benjamin Rovaldsøn** (ca 1667-1748). Han hadde nok vært dreng hos svigermora noen år, da han ved M 1701 var oppført på Høynes med alder 32 år. G. m. Berit Christensd. (1647-1725), datter av f.br.

Ingen barn. Arvingene var enkemannen, hennes søsken og deres barn. Ved skiftet etter Berit var boets brutto 49-1-10, gjeld og avg. 29-2-8. Husdyr: 1 hoppe, 2 kyr, 1 dalokse, 4 sauer, 5 jømmere, 1 geit, 1 hanegeit. G.II 2.7.1726 m. **Synnøve Simensd.** f. ca 1700 fra 136 Fjellidal bnr 3.

Barn:

1. Berit (1726 - før 1743)
2. Nils, f. -28 (Flostrand i Nesna),
3. Rovald, f. 1730, d. 1767 (Bustnes bnr 3 i Nord-Rana)

G.III. 27.12.1740 m. **Giertrud Jonsd.** (1690-1757) fra Bardal i Nesna. Ingen barn.

7) **Anders Andersson** (ca 1704-8.3.-80), fra 149 Lillebjerka bnr. 2, tidligere husmann på Hemnes. Han bykslet her 1748. Ved siden av å være bruker, praktiserte han som skredder, men var ikke faglært. G.I.1730 (trolovet 27.12.1729) m. **Elen Iversd.** (ca 1698-1751).

Barn:

1. Iver, f. ca 1730/-41 ("Wærnes", levde ved fars skifte 1781, død før 1798),
2. Ellen Kierstina, f. -33 (134 Skresletta bnr. 1, g. i Hatten ved fars skifte 1781) d. etter -99,
3. Helene Kierstina, f. -37 (41 Furuhaten, g. i Hatten ved fars skifte 1781) d. etter -98,
4. Rasmus, f. -39 (62 Oterbrand),
5. Andreas, f. ca -41 (eller ca 1730) (Varpen, her) d. -98.

Ved skiftet etter Elen 1752 var boets brutto 150-1-8, gjeld og avgang 34-0-8. Bøker: Müllers postill, Den Bibelske kjerne. Husdyr: 1 hest, 5 kyr, 1 markkvige.

1 dalkvige, 4 sauer, 2 jømmes, 4 risbit værere. G.II. 1752 m. **Kirsten Borgersd.** (1707-1755).

Sannsynligvis fra Rødøy, hvor hun hadde søsken. Ingen barn. G.III. 1759 m. **Marit Christophersd.** (1729-1799) fra 41 Furuhaten.

Barn:

6. Christopher, f. -62 (Sandnes i Stamnes),
7. Peder, f. -64 (64 Presteng pl. Hundnes),
8. Jakob, f. -70 (69 I.Dilkestad bnr. 3),
9. Anne Maria, f. 7.10.-73.

8) **Andreas Andersson** (ca 1740-1813), sønn av f.br., overtok etter faren seinest 1780. Kom fra Breimoen i Bardal i Nesna. G.m. **Karen Steensd.** (ca 1745-9.10.1820) fra Nesna.

Barn:

1. Benjamin, f. 16.5.1776, d. etter 1814,
2. Henrik, f.8.2.-78 (her),
3. Anders, f. 20.5.-80, d. 1806, druknet på heimtur fra Lofoten,
4. Stina Maria, f. 30.3.-82 (Hemnesberget 1865),
5. Marit, f. 8.2.-84, d. 16.3.1835 (63 Sund),
6. Christian, f. 16.4.-86 (Hemnesberget 1865).

9) **Henrik Andreassen** (1778-1806), fikk bbr. mot kår til foreldrene, dat. 2.5., tl. 12.10.1801. G. 1802 m. **Sara Olsd.** (1778-6.9.1846) fra 78 Brattland bnr. 2.

Barn:

1. Elisabeth Magdalene, f. 1803, d. etter 1879 (Enge i Bardal, Nesna).

Henrik omkom på heimreise fra Lofoten. Ved skiftet etter ham var boets brutto 355-5-7, gjeld og avg. 32-5-7. Banco sedler: 23 Rd. Sølv for 4-3-0 og 29 sølvknapper i gangklær. 2 rorbuer i Kabelvåg, Lofotbruk. Husdyr: 2 kyr, 1 markkvige, 1 dalkvige, 5 sauer.

10) **Ole Pedersen** (1775-12.3.1840) opphold 65 Hemnes, fikk bbr. dat. 10.4., tl. 5.5.1807. G. 1807 m. enka **Sara**.

Barn:

1. Henrich Andreas, f. 1808 (her),
2. Christiana, f. -10, d. -14,
3. Christiana, f. 6.2.-14, d. 22.7.-72 (Gullsmedvika i Nord-Rana),
4. Anne Cathrina, f. -16 (Engen i Nesna),
5. Ole Johan, f. 14.7.-18 (husmann 4 Hestnes),
6. Karen Sophia, f. 25.4.-22, d. etter 1875 (Rabben på Selfors i Nord-Rana).

Ole Pedersen døde og ble begravet i Lofoten.

11) **Henrik Olsen** (1808-28.8.-68), sønn av f.br., overtok etter farens død, og fikk kongeskjøte for 145 Spd. og årlig jordavgift 4 skjegger 1 1/3

fjerdingskar bygg beregnet i penger, og med kapitalverdi 49 Spd. 2 skill., dat. 12.12.1848, tl. 27.5.-50. G. 1842 m. **Christianna Jensd.** (1807- etter 1865) fra Konsvik i Lurøy.

Barn:

1. Ole Jørgen Høier, f. 25.3.1842,
2. Jensine Kirstine, f. 20.4.-43 (69 I.Dilkestad pl. Otermark).
3. Edvard Martin Høier, f. 7.6.-46, d. 29.3.1919 (95 Jamtjord)
4. Saras Marthinus, f. 24.3.-48, d. etter 1900 (Hemnesberget -75 > Myklebostad i Nesna),
5. Hans Christian Høier, f. -49, d. etter 1900 (Øksnes i Vesterålen),
6. Berith Marie, f. 9.10.-53 (USA-81),
7. Jens Olai Høier, f. 30.4.-56, d. 25.11.1950 (Hemnesberget).

1850 solgte Henrik Olsen garden til Benjamin Nilssen Hemnesberget, skj. dat. og tl. 27.5.1850. Samtidig ble Henrik Olsen bykselmann her. Benjamin Nilssen bodde her som kårmann.

12) **Johan Johansen** (1839-5.3.1913) fra 21 Luktvasli Inr. 137c fikk skj. fra Nils Olsen Høyenes, dat. 12.8., fl. 4.9.1873. (Nils Olsen hadde ikke tinglyst hjemmel. Benjamin Nilssens enke var eier). G. 1865 m. **Kristine Olsd.** (1838-14.7.1886) fra Almlid i Vefsn.

Barn:

1. Karen Susanne, f. 30.4.1865 (63 Sund bnr. 7),
2. Oline Petrine, f. 31.12.-67 (her),
3. Pedernille Marie, f. 16.5.-71, d. etter -75
4. Jensine Lund, f. 28.4.-73, d. etter -75,
5. Ole Andreas, f. 14.11.-77, d. 21.2.1956 (Hemnesberget)
6. Hanna Dorthea, f. 15.1.-81 (USA-99).

13) **Martin Johannessen** (1863-21.9.1944) fra 5 Brennesvik fikk skj. fra Johan Johannessen for kr. 1600 og kår, tl. 15.10. 1896. G. 1892 m. **Oline Johansd.** (1867-19.5.1949), datter av f.br.

Barn:

1. Kristine, f. 20.6.1893 (63 Sund bnr 22),
2. Johanna, f. 17.6.-94,
3. tv. Jensine, f. 2.2.-96 død samme år, og
4. tv. Oline, f. 2.2.-96, d. 14.5.-98 (Lundheia Ø-Gruben i Nord-Rana, g. der m. Jens Hågensen),
5. Magnhild, d. 28.12.1950
6. Harald, f. 24.1.-1900 (her),
7. Jensine, f. 26.5.-03,
8. Johan, f. 22.11.-05,
9. Johannes, f. 15.2.-08.

14) **Harald Høines** (1900-10.4.-84), sønn av f.br.,

overtok etter morens død 1949. G.m. **Lina Abrahamsen**, f. 1908, fra Gåskjønli bnr. 3 i Nord-Rana.

Barn:

1. Lidvor, f. 1947.
Garden fraflyttet 1964.

HUSMENN OG SMÅBRUKERE.

VARPEN var en, seinere to husmannsplasser. På den eneste plassen som er kjent fra 1700-tallet bodde 1) **Anders (Andreas) Andersson** (1724-97) (ca 1730-98), sønn av bruker nr 7, notert som husmann 1757-58 og 1764-67. Han var skredder, men ikke faglært, og hadde hovedsakelig arbeid for "Gemeene Bønder". Han hadde tidligere vært bosatt på 4 Hestnes. G. 12.10.1760 m. **Gunelle Andersd.** f. 1727 fra 64 Presteng. Ingen barn.

Bnr. 2 (Inr.124b) VARPEN, fraskilt 1869 fra bnr. 1 med skyld 11 skill., seinere M. 0,43. Anders Dass Myhre Hemnesberget hadde kjøpt plassen for 100 Spd. ved kjøpekontrakt dat. 15.7.1850. Skjøtet ble utstedt fra B. Nilsens enke til jomfru Ingeborg Myhre, dat. 25.10, tl. 1.11.1870.

Skyldsetningsforretningen var foretatt først 1868. Eiere av Varpen etter 1870: Jacob T.A. Myhre, Stamsund fikk skj. fra S. Svendsen, G.m. Ingeborg Myhre, for kr. 1000, tl. 15.1.1880. Iver og Line Myhre arvet bruket etter sin sønn Jacob Myhre 1900. Olaus Pedersen 101 Rysdså fikk skj. fra Iver Myhre for kr. 700, dat. og tl. 20.5.1890. Ole Mariussen fikk skj. fra Olaus Pedersen for kr. 2250, tl. 7.8.1920. Etter Ole Mariussen overtok hans datter Helga Aas, Kabelvåg. Plassen var leid bort på husmannsvilkår.

VARPEN I.

1) **Hans Petter Hansen** (1805-begr. 5.2.1865) fra Brennåsen i Nord-Rana, fikk husmannsseddel fra Benjamin Nilssen, dat. 13.5., tl. 6.10.1852. G.I. ca 1831 m. **Anna Pernille Eriksd.** (1803-7.7.1845).

Barn:

1. Helene Sakrine, f. 1832, d. etter 1846, muligens USA.
2. Hans Olaus, f. ca 1834, d. 7.7.-53,
3. Samuel, f. ca 1839 (USA-66).

Ekteskapet ikke inngått i Hemnes, og barna ikke døpt her. G.II. 1847 m. **Anna Marie Bendixd.** f. ca 1815 i Lurøy.

Barn:

4. Mine Cathrine Blix, f. 17.8.1847, d. 11.11.-52,
5. Anthon Marthinus Jørgen, f. 6.6.-49 (1 Sandnes indre, pl Vika)
6. Peter Jacob Christian, f. 11.2-51, d. etter

1875 (Kjetvika i Rødøy),

7. Carolus Mikkelborg Blix, f. 14.4.-53 (1 Sandnes indre, pl Rørvik),
8. Bernthard Christian Heitmand, f. 31.7.-56,
9. Iver Ancher Christian, f. 14.10.-58 (Rødøy pg).

Anne Bendixd. flyttet til Rødøy 29.5.1868 med sønnene Peter og Iver.

VARPEN II.

1) **Jens Jørgen Jakobsen**, f. ca 1817 på Ømmervasshaug i Vefsn, var inderst her fra for 1860 og husmann fra før -65. G. 1854 m. **Pernille Olsd.** (1827-7.1.1919) fra Sundsholmen her.

Barn:

1. Olava Birgitte, f. 1855, d. 16.8-85 ugift,
2. Lovise Johanna, f. 15.3.-60, d. 8.2.-63,
3. Jacob Olai, f. 13.2.-63,
4. Anton Johan, f. 31.1.-65 (Grafton, ND, USA-90).

Det ser ut for at begge plassene ble brukt sammen etter 1868.

2) **Jacob Jensen**, f. 1863, sønn av f. husmann. G. 1887 m. **Adolfine Olsd.** f. 1865 i Alstahaug.

Barn:

1. Johanna Petrine, f. 27.1.1888,
2. Oline Christine, f. 17.6.-90,
3. Lovise Josefine, f. 14.5.-92.
4. Jakobine Anette, f. 13.9.1894 (USA 13.7.1928)
5. Olga Bergitte, f. 7.4.1900 (Herøy pg)

Jakob døde på Hemnesberget 1.3.1901.

3) **Anton Johansen** (1888-12.3.1953) fra 39 Seljeli pl. Gammellia leide et lite landstykke fra Olaus Pedersen, med kontrakt dat. 15.5.1916. Leietid for Anton og kona på levetid, dog minst 35 år. Årlig leie ett dagsverk, helst i slåtten. G. 1914 m. **Elvie Eliassen**, (14.10.1889-3.1.1984), fra Nesøya.

Barn:

1. Hanna, f. 1916,
2. Anna, f. -18, d. 29.12.2001 (Mo)
3. Helene Petrine, f. 26.9.-20, d. 27.7.2002 (Hemnesberget, g.m. Trygve Langset)
4. Kristine Marie, f. 2.1.-24,
5. Anton Edvin, f. 28.11.-27,
6. Dagny, f. -30 (Oslo),
7. Torlak, f. -32 (Molde),
8. Harald, f. -34 (Volda).

Plassen fraflyttet 1953.

4) **Hanna**, datter av f.br. og Trygve Prestenghaug overtok festeretten etter hennes foreldres død.

Plass under bnr. 1.

1) **Anne Olsd.** f. 1809 i NR , var ugift strandsitter her 1875 og husmor med jord 1891.

En sønn

1. Benjamin Kristian, f. 2.9.1829, d. 8.5.1919 (100 Røssåauren), Far: Ole Kristensen Leines fra Meløy.

En sønn

2. Anton Olaus, f. 1851, Far: ungkar Peder Johanessen Mo.

2) **Anton Pedersen** (1851-7.3.1900), sønn av Anne Olsd. nevnt som husmann her 1899. En datter f.e. Petra Antonette, f. 6.7.1872 på Enge i Nord-Rana, d. 30.10.1935 i Rauberget i Nord-Rana gm. Kristen Kristoffersen. Mor: Anne Oline Pedersd. fra Enge bnr 7 i Nord-Rana G. 1881 m. **Indiana Serine Edwardsd.** f. 1860 i Beitstad.

Barn:

1. Anna Otelia, f. 20.6.1888,
2. Axel Johan, f. 24.1.-99.

SUNDSHOLMEN

Sundsholmen, som topografisk tilhører Høyneset, var fra gammelt umatrikulert og uskyldsatt, og sto 1907 fremdeles ikke i matrikkelen. Da verken bykselbrev eller husmannssedler foreligger, vet man ikke holmens tilhørighet eller status før 1830.

1) **Anders Jonson** (ca 1698-26.3.1772) G.m. **Ane Eliæd.**, d. 1760. Begge hadde adresse Sundsholmen da de døde.

2) **Johannes Olsøn** (ca 1726-1808). G.I. m. **Kirsten Pedersd.** d. 1789 (men de er ikke funnet trolovet/gift).

Barn:

1. Gjertrud Kristine, f. på 32 Steinmoen, døpt 22.1.1764 (nevnt i mors skifte),
2. Karen Abelone, f. 20.12.1775 på 15 Flotmoen (nevnt i mors skifte).

G.II. 1790 m. **Johanna Niisd.** (1743-1809) fra 107 Korgen bnr. 2. Ved F 1801 var de kalt husmannsfolk. Johannes var antakelig ikke gift med Maren Hansd. 59 Sæteren, det må ha vært en annen Johannes. Johannes jordsatt på Sundsholmen.

3) **Ole Thomassen** (1792-3.12.1878) fra 7 Leirvik bnr.

1 hadde fått Sundsholmen hos handelsmann A. Dass 4 Berntvik ca 1830, men det fins ingen tilgjengelig opplysning når og hvor A. Dass hadde kjøpt den. G.I 1820 m. **Otine Marie Larsd.** f. ca 1793/96 i 8 Vedå, d. 1823.

Barn:

1. Lars, f. 1721

G.II m. **Berit Gabrielsd.** (ca 1800-9.2.1875), enke fra 20 Drevvatn, f. Tromsø.

Barn:

1. Pernille Thomine, f. 31.7.1828 (pl. Varpn her),
2. Gabriel, f. 28.8.-30 (USA-75),
3. Ottena Maria, f. 18.5.-33, d. etter -75 (Myklebostad i Nesna),
4. Thomas Hendrich, f.21.4.-39 (her),
5. Olava Bergitha, f. 4.9.-41, d. feb. 1924 (Grafton, ND, USA-75).

4) **Thomas Olsen**, (1839-1936), sønn av f. br., fikk skjøte fra faren for 30 Spd. og fritt husrom for levetid. Ole skrev i skjøtet at han har utstedt det med den rett han hadde etter å ha sittet uimotsagt på eiendommen i mer enn 30 år. Skjøtet var dat. og tl. 29.9 1862. Thomas var G. 1864 m. **Olava Hansd.**, f. 1835, fra 20 Drevvatn bnr. 7.

Barn:

1. Hanna Nicoline, f. 21.9.1864, d. etter 1900 (Vassvatnet i Lurøy)
2. Lars Andreas, f. 27.4.-68,
3. Helene, f. 1871 på Bratland i Lurøy, d. etter 1900.

Thomas Olsen solgte Sundsholmen 1869 til Johs. Aas for 10 Spd., skjøte dat. 12.5., tl. 15.6.1870. Fam. fraflyttet før 1875 til Bratland i Lurøy.

5) **Ingeborg Knoff f. Pleym** (datter til lensmann Gustav Pleym og kone Hanna Aas) fikk Sundsholmen som gave fra sin morfar Johs. Aas, (se 4 Hestneset bnr 2). Ingeborg, f. 1891, til Balestrand, så til Buenos Ayres, Argentina i 1911 over Bergen.

6) **Hemnes kommune** kjøpte Sundsholmen 1970 av Ingeborg Knoff.